Rodna Gruda

Slovenija je več kot raj na Zemlji

Slovenia is more than Heaven on Earth

Objavljeno dne/Published on: 03.04.2013
Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen, foto: osebni arhiv R. F.

Ko je prvič, čeprav razmeroma pozno in po spletu naključij, stopil na slovenska tla, je bil prevzet, pravi Rok Fink, v Argentini rojeni potomec Slovencev. Oseba, ki s svojo odprtostjo in iskrivostjo sogovornika dobesedno razoroži in pogovor z njim postane užitek. Z Rokom sva se srečala na sončno in razmeroma toplo marčevsko soboto, ko je že pošteno dišalo po pomladi. To, da je Rok Fink v Sloveniji, smo tedaj vedeli praktično vsi, ki se ukvarjamo s tematiko izseljenstva in zdomstva. In še številni drugi. Tako je ob vsakem njegovem obisku.

The first time Rok Fink, Argentinian-born descendant of Slovenian parents, visited Slovenia it was relatively late in his life and it happened by coincidence. He is a person whose openness and wit literally disarm you and make the conversation truly enjoyable. Rok and I met on a sunny and relatively warm Saturday in March when one could already sense the smell of spring in the air. The fact that Rok Fink was in Slovenia was known to nearly everybody who work in the field of Slovenians living abroad – and also to many others. This is the case every time he pays a visit.

Nekoč zaposlen v zavarovalnici, potem odgovoren za storitve v potniški asistenci, finančni direktor v podjetju za zdravstvene storitve, danes, po naključju, taksist, vselej pa pevec, tudi tanga, me je v Kavarni Union tistega sobotnega popoldneva že čakal. Na mizi skodelica kave, na stolu pa klobuk, poveznjen prek slovenskega časopisa. Njegova slovenščina je sijajna, kako tudi ne, saj so doma, v Argentini, vselej govorili slovensko! Pogovor steče, Rok na vprašanja odgovarja brez zadržkov, jasno, zanimivo... Takoj predlaga, naj se tikava in snemalnik na mizi je le še formalnost.

Kakšno je bilo tvoje otroštvo?

Lahko bi rekel, da je bilo sivo. Od vsega mi je v spominu najbolj ostal slab družinski gospodarski položaj v tistih zgodnjih letih. Do mojega petega leta smo še občasno zahajali med Slovence, leto dni sem hodil celo v slovensko šolo, potem pa nikoli več. Razen s prijatelji staršev torej nisem imel nobenega stika s slovensko skupnostjo. Živeli smo v četrti, kamor so se med prvo in drugo vojno in še pozneje naselili Primorci. Nismo hodili v njihove klube, čeprav smo jih imeli tako rekoč pred nosom, na ulici pa smo se pozdravljali. Še danes je tam veliko Primorcev, marsikoga poznam. Da je bilo moje otroštvo sivo, pravim zato, ker je bilo, dokler se ni oče nekoliko postavil na noge, bolj revno. Potem je bilo malo bolje. Do avta, recimo, smo prišli, ko sem imel 18 let, do televizije pri petnajstih, čeprav sem lahko hvaležen bogu, da je nismo imeli prej in se je nisem navadil.

Zakaj pa so tvoji starši odšli iz Slovenije, ste se o tem kdaj pogovarjali?

Oče je še kot mladoleten šel k domobrancem. Bežala je cela družina. Za mamo pa,odkrito povedano, ne vem. Nekateri člani njene družine so bili celo v partiji. Tedaj so bile družine zaradi različnih prepričanj zelo razdvojene, a v glavnem niso bili kompromitirani, ne ideološko, ne politično, ne kakorkoli drugače. Mama mi je povedala, da jim je teta, ki je bila v partiji, prišla povedat, naj zbežijo, sicer bodo starša ubili, otroka pa bodo poslali v Rusijo, na primer študirat komunizem. Zdi se mi, da je bila to bajka!! Izumljeno, noro... K sreči sem to staro teto spoznal in je bila nad odhodom starega očeta začudena.»Obiskala sem ga na domu in ga vprašala, kdo mu kaj hoče, kam beži, zakaj beži...«Sam sem bolj naklonjen tej zgodbi.

Moji starši so v Argentini dobili službo. Mama je najprej delala v nekem kemičnem podjetju, potem pa v tovarni cigaret. Po mojem rojstvu je delala doma, šivala je nogavice kot zaključek procesa v tovarni. Do devetdesetih ni več delala, po očetovi smrti 1993., ravno danes mineva 20 let, pa je začela doma in v primorskem klubu Triglav poučevati slovenščino. Tako si je vrsto let služila nek dohodek.

Oče je najprej delal v knjigarni, potem je v partnerstvu z nekim Židom začel ustvarjal vzorce za brisače. Njegov partner se v strahu pred protiperonistično revolucijo zbežal in očeta pustil z vsemi dolgovi. Zatem se je kot delavec zaposlil v tovarni pločevink, kjer je napredoval v vodjo nočne izmene, a so ga čez čas premestili v kemično tovarno istega holdinga. Postal je manager za sisteme, edini manager v vsej organizaciji, ki ni imel univerzitetne izobrazbe. Pri šestdesetih so ga upokojili, 1993. pa je umrl.

Ali ste doma govorili slovensko?

Da, zato znam.

Kaj te veže na Slovenijo in slovenstvo?

Ne vem natančno, neko čustvo. Slovenijo sem spoznal razmeroma pozno. Prvič sem bil tu leta 1992, in sicer na pobudo mojih najboljših prijateljev, slovenske družine, ki je takrat živela v Madridu in si nadvse želela z mano v Slovenijo. Pa sem šel v Madrid in skupaj smo odrinili v Slovenijo. Nisem verjel, kar so govorili, namreč, da je to raj na zemlji, a kar sem videl ob prihodu, je preseglo vsa moja pričakovanja. Slovenija je v resnici raj na zemlji in več kot to. Sredi Ljubljane sem se počutil kot doma, začel sem spoznavati ljudi, ustvarjati socialne stike...

Po čem se življenje v Sloveniji razlikuje od argentinskega?

Kakovost življenja je tu neprimerno višja kot v Argentini. Splošna kulturna raven naredi življenje boljše. Kot primer: pred kratkim sem potoval v Celje, vlak je bil čist, vozil je po voznem redu, ni ropotalo...Na argentinskih vlakih so sedeži raztrgani, vse je popisano, šipe razbite... Odide, kadar se mu zdi, pride kadarkoli in še zaleti se. Kadar se ne iztiri.Ali pa koga povozi ali kakšen avtobus, ki prečka progo mimo spuščenih zapornic, s seboj odpelje. Življenje v Argentini je nevarno, marsikdo zaradi ropov ne gre ponoči nikamor. Ubijejo te zato, da ti ukradejo športne copate.

Kdo so bili tvoji slovenski prijatelji v Argentini?

Pri enajstih ali dvanajstih letih sem začutil neko potrebo po Slovencih. Prej nisem hodil v noben slovenski klub, spoznaval pa sem, da je Slovenija nekaj, kar izven naše družine in slovenske hiše v resnici obstaja, ko sem pri enajstih dobil kolo in se vozil po našem okrožju ter slišal slovensko glasbo iz hiš v četrti. Stricu, ki se je ukvarjal z lučmi za gledališki odsek kulturne akcije, sem rekel, da bi rad sodeloval. Ko je pri 34 umrl, sem nadaljeval njegovo delo. Med prvimi, ki sem jih v tem času spoznal, je bil Willenpart, oče poročevalke slovenske radijske oddaje iz Slovenije, ki se je ukvarjal z osvetljavo, in sin odličnega režiserja, najboljšega poleg Jeločnika in Borštnika. Kralja na Betajnovi, ki ga je slednji režiral, sem si ogledal kar štirikrat. Dvorana je bila polna, zdaj pa se to izgublja. Takrat sem začel delati na odru, še prej pa sem prepeval mehiške pesmi.

Kakšno mesto ima glasba v tvojem življenju?

Ogromno... Na žalost nisem naredil tega, kar je naredila moja sestrična. Za razliko od mene je imela dovolj poguma, da se je na glavo vrgla v bazen, v petje. Glasba mi je bila vedno všeč, začel sem poslušati mehiško,potem, kar zadeva akademsko glasbo, opero, zatem simfonijo in šele nato komorno glasbo. Moj glasbeni razvoj je bil ravno nasproten od običajnega, ki začne z Bachom in pride do sodobne glasbe. Sam sem s slednjo začel in končal pri Bachu. Pripetdesetih, prej ga nisem prenesel.

Pred 40 leti smo ustanovili Slovenski buenosaireški oktet, ki je bil zelo uspešen in takrat sem začel profesionalno peti v zelo imenitni argentinski cerkvi za poroke. Pel sem 36 let. To je bila tudi moja najboljša zaposlitev. Glede na to, da so se takrat ljudje veliko poročali, smo zares dobro zaslužili. Skoraj 40 let pa igram tudi v slovenskem narodnozabavnem ansamblu.

Kje pa je tvoj znameniti tango?

Pojem ga samo na odrih v Sloveniji.

Si slovenski Argentinec ali argentinski Slovenec?

Vsekakor argentinski Slovenec. Pridevnik je argentinski.

Kako je potekalo tvoje šolanje?

Začel sem z inženirstvom, vendar ga opustil. Nadaljeval sem na področju, ki ga v Argentini imenujejo administrativne vede podjetij, tu pa so mi diplomo nostrificirali kot diplomirani ekonomist, čeprav je moja izobrazba v resnici daleč od tega, ker gre za administracijo, metode, sisteme ipd. Zdaj študiram psihološko pomoč, psihološko svetovanje, končam čez šest mesecev. S tem bi se rad uveljavil v Sloveniji, a se to področje, kolikor vem, šele odpira. Biti moraš psihiater, da si lahko psiholog. Ta veda je med drugim zasnovana na empatiji s tistim, ki pride k tebi, kar ne pomeni sočustvovanja, ampak se stoodstotno postaviti na stališče tiste osebe, ki jo poslušaš, ne da bi bil ob tem prizadet. Tako si lahko tej osebi zrcalo, kar ustvari določeno klimo, ki ti odpira vrata.

Se imaš namen vrniti?

V določenem obdobju sem imel v Sloveniji nekaj zanimivih razgovorov, vendar ni iz njih nič nastalo. Tukaj nisem potopil ladij, a ko sem se začel nekoliko ozirati za priložnostmi, sem imel več kot 40 let. Če bi s psihologijo lahko kaj naredil, bi pa res prišel. Kajti tu mi je všeč.

Rok Fink na otvoritvi likovne razstave v Celju....